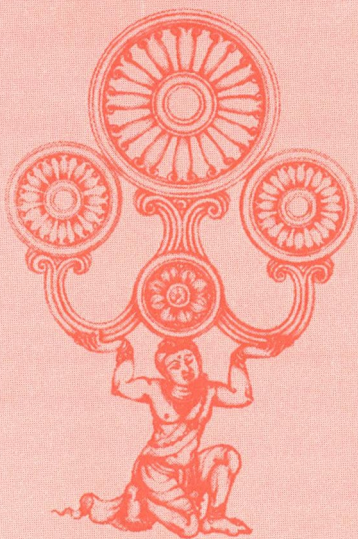

สังขสารจากสวนโมกข์
กาลามสูตร ช่วยด้วย!

สัจจสารจากสวนโมกข์

กาลามสูตร ช่วยด้วย!

ชาวโลกทั้งโลก รวมทั้งชาวไทยเราด้วย กำลังตกอยู่ในฐานะอย่างเดียวกันกับชนชาวกาลาม แห่งเขตสปุตตนิคม ในสมัยพุทธกาล. หมู่บ้านชาวกาลาม เป็นทางผ่านของศาสดาทั้งหลาย แต่ละศาสดาต่างก็สอนลัทธิของตน ๆ จนชนชาวกาลามไม่รู้ว่า จะรับเอาลัทธิใดดี ครั้นพระพุทธเจ้าเสด็จผ่านมา เขาก็กราบทูลถามปัญหาข้อนี้ คือข้อที่ไม่รู้ว่า จะเชื่อศาสดาองค์ไหนดี พระพุทธเจ้า จึงได้ตรัสข้อความที่เรียกว่ากาลามสูตร ซึ่งจะได้พิจารณากันสืบไป. ชาวโลกสมัยปัจจุบัน ได้ศึกษาวิชาการพัฒนาหลายรูปแบบ, ในประเทศไทยเราก็มีคำสั่งสอนหลายรูปแบบ มีสำนักวิปัสสนาหลายสิบคณะ มีอาจารย์หลายสำนัก จนประชาชนไม่รู้ว่า จะรับคำสั่งสอน หรือปฏิบัติตามสำนักใดดี นี้เรียกว่า เรากำลังตกอยู่ในฐานะเช่นเดียวกับชาวกาลาม ดังที่กล่าวแล้ว.

พระพุทธเจ้าท่านได้ตรัสสอนให้ไม่รับเอามาเชื่อทันที โดยอาการ ๑๐ อย่าง เพื่อไม่ให้ตกไปเป็นทาสทางปัญญาของผู้ใด แม้แต่ของพระองค์เอง จะได้รู้จักเลือกเอาคำสั่งสอนที่สามารถดับทุกข์ได้จริง ดังที่ปรากฏอยู่ในหลักข้อที่สิบแห่งสูตรที่เรียกว่ากาลามสูตรนี้. ๑๐ อย่างนั้นมีดังต่อไปนี้:-

๑. มา อนุสสเวน : อย่ารับเอามาเชื่อโดยการฟังบอกต่อ ๆ กันมา. มันเป็นอาการของคนไร้สมอง หรือสมองซีเลื่อย, อย่างที่คนกรุงเทพฯ สมัยหนึ่งตื่นเรื่องปีมะ ว่าจะมีวิฤตฤกษ์ใหญ่หลวง.
๒. มา ปรมุปราย : อย่ารับเอามาเชื่อโดยที่มีการทำตาม ๆ

สืบ ๆ กันมา. เห็นเขาทำอะไรอย่างไร ก็ทำตาม ๆ กันไป ดังนิทานเรื่องกระต่ายตื่นตูม ที่สัตว์ทั้งหลายเห็นกระต่ายวิ่งมาอย่างสุดกำลัง ก็ชวนกันวิ่งตาม จนหล่มคอกหักตกเหวตายกันเป็นอันมาก. วิปัสสนาที่สักว่าทำตาม ๆ กันมา ก็มีผลอย่างนี้.

๓. **มา อิติทிரาย** : อย่ารับเอามาเชื่อตามเสียงที่กำลังเล่าลืออยู่อย่างกระฉ่อนบ้าน หรือกระฉ่อนโลก ซึ่งเรียกว่า “ตื่นข่าว” มันเป็นเรื่องของคนโง่ ไม่ยอมใช้สติปัญญาของตน.

๔. **มา ปิฎกสมุปทานเนน** : อย่ารับเอามาเชื่อด้วยเหตุเพียงว่ามีที่อ้างในปิฎก. คำว่า ปิฎก หมายถึงสิ่งที่ได้เขียนหรือจารึกลงไปแล้วในวัตถุสำหรับการเขียน. ที่ยังจำ ๆ กันไว้ด้วยความทรงจำยังไม่เรียกว่า ปิฎก. ปิฎกเป็นสังขารชนิดหนึ่งที่อยู่ในกำมือของมนุษย์ ทำขึ้นได้ ปรับปรุงได้ เปลี่ยนแปลงได้โดยมือของมนุษย์ จึงไม่อาจถือเอาได้ตามตัวอักษรเสมอไป ต้องใช้วิจารณ์ญาณให้เห็นว่า คำที่กล่าวนั้นจะใช้ในการดับทุกข์ได้อย่างไร. นิกายพุทธศาสนาแต่ละนิกาย ก็มีปิฎกที่ไม่ตรงกัน.

๕. **มา ตกุกเหตุ** : อย่าเชื่อโดยเหตุที่ว่ามันถูกต้องตามเหตุผลทางตักกะ ซึ่งเป็นศาสตร์ชนิดหนึ่ง ที่ใช้เป็นเครื่องคำนวณหาความจริง. ตักกะคือสิ่งที่เราเรียกกันว่า Logics ซึ่งมันก็ยังผิดได้ ถ้าข้อมูลมันผิด หรือวิธีการคำนวณมันพลาด.

๖. **มา นยเหตุ** : อย่าเชื่อโดยเหตุที่ว่ามันถูกต้องตามเหตุผลทางนยะ ซึ่งเราเรียกกันในเวลานี้ว่าฟิสิกส์ ซึ่งได้ให้คำแปลว่าปรัชญา. ชาวอินเดียไม่ยอมรับ เพราะมันเป็นเพียงทัศนะหนึ่ง ๆ มิใช่ปัญญาอันสูงสุดหรือเด็ดขาด ที่ควรเรียกว่าปรัชญา. นยะ หรือนายะ เป็นศาสตร์ชนิดหนึ่งซึ่งใช้ในการคำนวณ โดยมีสมมติฐาน หรือ Hypothesis, มันก็ยังผิดได้ เพราะการคำนวณ หรือการให้สมมติฐานที่ไม่เหมาะสม.

๗. **มา อาการปริวิตกุกเนน** : อย่าเชื่อหรือรับเอามาเชื่อด้วยการตรึกตามอาการ ที่เราเรียกกันสมัยนี้ว่า คีอมีอนเซนส์ ซึ่งเป็นเพียงความคิดชั่วแวบตามความเคยชิน แต่เราก็ชอบใช้กันมาก จนเป็นนิสัยไปก็มี. นักปราชญ์ผู้ฉลาดดีชอบใช้วิธีนี้กันมาก และ

ถือว่าเก่ง.

๘. มา ทิฏฐินิขุฎมานกฺขนฺตฺติยา : อย่าเชื่อด้วยเหตุเพียงสักว่าข้อความนั้นมันทนได้ หรือเข้ากันได้ กับความเห็นของตนซึ่งมีอยู่เดิม ซึ่งมันก็ผิดได้อยู่แน่นอน หรือวิธีพิสูจน์และทดสอบมันไม่ถูกต้อง มันก็ไม่เข้าถึงความจริงได้. ข้อนี้มีวิธีการคล้ายกับวิธีทางวิทยาศาสตร์ แต่มันก็เป็นวิทยาศาสตร์ไปไม่ได้ เพราะไม่มีการพิสูจน์และทดลองที่เพียงพอ.

๙. มา ภพฺพฺรูปตฺตาย : อย่าเชื่อด้วยเหตุเพียงสักว่าผู้พูดมีลักษณะน่าเชื่อ. ลักษณะภายนอกกับความรู้จริงในภายใน ไม่เป็นสิ่งเดียวกันได้ คือผู้พูดมีลักษณะน่าเชื่อ แต่พูดผิด ๆ ก็มีอยู่ถมไป. แม้สิ่งที่เรียกกันว่าคอมพิวเตอร์สมัยนี้ ก็ระวังให้ดี ๆ เพราะคนเป็นผู้ให้ข้อมูลหรือใช้มัน อาจจะให้ผิด ๆ หรือใช้มันผิด ๆ ก็ได้, อย่าบูชาคอมพิวเตอร์กันนัก มันจะผิดหลักกาลามสูตรข้อนี้.

๑๐. มา สมโณ โน ครุ—ติ : อย่าเชื่อด้วยเหตุเพียงสักว่าสมณะ (ผู้พูด) นี้ เป็นครูของเรา. พระพุทธประสงค์อันสำคัญเกี่ยวกับข้อนี้ก็ คือไม่ต้องการให้ใคร เป็นทาสทางปัญญาของใคร แม้แก่ของพระองค์เอง. ทรงยับยั้ง ๆ ในข้อนี้ และมีสาวกเช่นพระสารีบุตร ก็กล่าวยืนยันในการปฏิบัติเช่นนี้ คือไม่เชื่อทันทีที่ได้ฟังพระพุทธดำรัส แต่เชื่อเมื่อได้ใคร่ครวญด้วยเหตุผลอันเพียงพอและได้ลองปฏิบัติดูแล้ว. จงดูเถิด มีศาสดาไหนในโลกที่ให้เสรีภาพแก่สาวกหรือผู้ฟังอย่างสูงสุดเช่นนี้ ดังนั้นพุทธศาสนาจึงไม่มี Dogmatic System คือการบังคับให้เชื่อ โดยไม่ให้สิทธิในการใช้เหตุผลของตนเอง. นี่แหละคือความพิเศษสูงสุดของพระพุทธศาสนา ซึ่งทำให้ไม่ต้องตกเป็นทาสทางสติปัญญาของผู้ใด ดังกล่าวแล้ว. คนไทยเรา อย่าสมัครเป็นทาสทางสติปัญญาของชาวตะวันตก เหมือนที่กำลังเป็นอยู่ในปัจจุบัน ให้มากนักเลย หรือจะไม่เป็นเสียเลย ก็จะเป็นการดีที่ที่สุด.

กาลามสูตรทั้ง ๑๐ ข้อนี้ เป็นหลักประกัน ความไม่เป็นตัวของตัวเอง หรือการไม่ใช้สติปัญญาของตัวเองในการต้อนรับสิ่งที่ได้ยินได้ฟัง ที่เรียกกันในภาษาธรรมว่า ปรโตโมหะ. เมื่อได้ยิน

ได้ฟังอะไร ก็ต้องกระทำโยนิโสมนสิการในสิ่งนั้นอย่างเต็มที่ มีเหตุผลที่จะเป็นประโยชน์แล้ว มีผลดับทุกข์ได้จริง จึงค่อยเชื่อร้อยเปอร์เซ็นต์.

หลักกาลามสูตรนี้ ใช้สำหรับทุกคน ทุกแห่ง ทุกยุคทุกสมัย ในโลกทุกโลก แม้แต่เทวโลก. สมัยนี้โลกแคบนิดเดียวเพราะการติดต่อคมนาคมอย่างวิเศษ การสื่อสารทำได้ง่ายและรวดเร็ว คนในโลกสามารถได้รับความรู้ใหม่ ๆ จากทุกทิศทุกทาง ไม่รู้จะเชื่ออย่างไรดี ตกอยู่ในฐานะอย่างเดียวกันกับชนชาวกาลามสมัยนั้น. กาลามสูตรนี้แหละจะเป็นที่พึ่ง ขอได้สนใจศึกษาไว้ให้เป็นอย่างดีที่สุด และถือว่าเป็นโชคดีที่สุด ที่พระพุทธรองค์ได้ตรัสกาลามสูตรไว้ในฐานะเป็นของขวัญของทุกคนในโลก. คนที่โง่เกินไปเท่านั้น ที่ไม่อาจได้รับประโยชน์จากพระพุทธรโอรุทสูตรนี้.

กาลามสูตรนี้ ให้ใช้ได้สำหรับคนทุกวัย แม้แต่วัยเด็ก เพื่อว่าจะได้เป็นเด็กของโพธิ์ ไม่เป็นเด็กของอวิชชา บิดามารดาควรอบรมลูกให้รู้จักทำความเข้าใจในคำพูดหรือคำสั่งที่ได้รับ ให้มองเห็นว่ามันมีเหตุผลอย่างไร และจะได้รับผลอย่างไรตามนั้นหรือไม่. เมื่อสอนหรือสั่งอย่างไร เด็ก ๆ มีความเข้าใจ หรือมองเห็นประโยชน์จากการปฏิบัติตามนั้น. เช่นบอกว่า อย่าเสพเฮโรอีน เด็ก ๆ ไม่เพียงแต่เชื่อฟังเพราะความกลัว แต่มองเห็นว่าเสพเฮโรอีนเข้าไปแล้ว มันมีผลอย่างไร แล้วก็กลัว แล้วสมัครที่จะไม่เสพเอง. กาลามสูตรทุกข้อมิได้บ่งบอกว่า มิให้เด็ก ๆ ไม่เชื่อใคร ไม่ฟังใคร แต่ให้ฟังและเชื่อหลังจากที่มองเห็นความหมายอันแท้จริง และผลประโยชน์อันจะได้รับจากความเชื่อและการปฏิบัติตาม. ครูสั่งอะไรสอนอะไร เด็กก็มองเห็นเหตุผลของคำสั่งหรือคำสอนนั้น ๆ มิได้ต้องการให้เด็กคือ. สำหรับเด็กคือก็แถมพกด้วยไม้เรียว เขาก็ไปคิดดูใหม่ได้เด็ก ๆ จะเข้าใจหัวข้อของกาลามสูตรเพิ่มขึ้น ๆ ตามความเติบโตแห่งอายุ และจะครบหมดทั้ง ๑๐ ข้อเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่สมบูรณ์ได้เอง ถ้าเราอบรมเด็ก ๆ ด้วยหลักเกณฑ์อย่างนี้.

โลกสมัยวิทยาศาสตร์อย่างสมัยนี้ ย่อมต้อนรับหลักการของกาลามสูตรได้ทั้ง ๑๐ ข้อ ตามวิถีทางของวิทยาศาสตร์ ด้วยความ

พอใจ. มันไม่มีอะไรสักข้อเดียว ที่จะขัดกับหลักวิทยาศาสตร์ แม้ข้อที่แปด ที่ว่า ไม่รับเอาด้วยการทนต่อการเพ่งพินิจของตน ก็มีได้ขัดหลักวิทยาศาสตร์ นักวิทยาศาสตร์มีการพิสูจน์และทดลองเป็นหลักสำคัญ มิใช่เอาเหตุผลของตนเป็นหลัก. พุทธศาสนาจะเป็นที่ถูกใจ และสนองความต้องการของนักวิทยาศาสตร์ได้ ก็เพราะหลักเกณฑ์แห่งกาลามสูตรเหล่านี้.

ผู้ถือหลักกาลามสูตร จะมีความรู้และเหตุผลของตน สำหรับจะเข้าใจความหมายหรือความจริงที่ได้รับฟังเข้ามาใหม่. ตัวอย่างเช่นได้ฟังว่า ความโลภ ความโกรธ ความหลง เป็นอันตรายหรือสิ่งเลวร้าย ก็เข้าใจซึมซาบได้ทันที เพราะรู้จักสิ่งที่เรียกว่าความโลภความโกรธความหลงอยู่แล้ว ว่ามันเป็นอย่างไร เขาก็เชื่อตัวเองแทนที่จะเชื่อผู้พูด. ในกรณีอื่น ๆ ก็มีวิถีทางปฏิบัติอย่างเดียวกันนี้. ถ้ามันเป็นสิ่งที่ไม่เคยรู้จักมาก่อน ก็จะต้องทำความเข้าใจ หรือรู้จักกันเสียก่อน แล้วจึงจะพิจารณาว่าจะยอมรับคำสั่งคำสอนคำแนะนำที่ได้รับใหม่. จะไม่ยอมรับ เพราะการเชื่อผู้พูดโดยส่วนเดียว แม้จะต้องรอไปจนตาย. กาลามสูตรสามารถป้องกันความเป็นทาสทางสติปัญญาของผู้อื่นอย่างสูงสุดเช่นนี้.

ปัญหาเกิดขึ้นว่า มียาแก้โรคออกมาใหม่ โฆษณาอย่างนั้นอย่างนี้ เราจะมอบตัวเป็นเครื่องทดลองยา โดยเชื่อคำโฆษณาดีหรือว่าเราจะมีเหตุผลที่เพียงพอ ว่าน่าลองเสียก่อนแล้วจึงลองดูนิดหน่อย เห็นผลโดยแท้จริงแล้วจึงจะสมัครใจใช้ยาวนานนั้น เป็นที่พึง. เราจงปฏิบัติต่อคำพูดหรือคำสอนที่เกิดขึ้นใหม่ ๆ ในลักษณะเดียวกันกับที่จะกระทำต่อหยูกยาที่ออกใหม่ โดยอาศัยหลักกาลามสูตรเป็นสรณะ.

กาลามสูตรต้องการให้เรามีปัญญาก่อนที่จะมีศรัทธา. ถ้าจะเอาศรัทธามาก่อน ก็จะได้เอาศรัทธาที่คลอດออกมาจากปัญญาเป็นจุดตั้งต้น, ไม่เอาศรัทธางมง่าย มาเป็นจุดตั้งต้น เช่นเดียวกับหลักอริยมรรคมีองค์แปด เอาปัญญาหรือสัมมาทิฏฐิเป็นจุดตั้งต้น แล้วให้ศรัทธาคลอດออกมาจากปัญญาหรือสัมมาทิฏฐินั้น ก็เป็นความปลอดภัย. ไม่หลับตาเชื่อ พอได้ยินก็เชื่อ หรือถูกบังคับให้

เชื่อเพราะความกลัว หรือสินจ้างเป็นต้น.

โลกปัจจุบันมีการโฆษณาชวนเชื่ออย่างรุนแรงท่วมทับไปหมด จนชาวโลกตกเป็นทาสของการโฆษณา ที่สามารถทำให้คนควัก กระเป๋าออกซื้อหาสิ่งที่ไม่ต้องกิน ไม่ต้องมี ไม่ต้องใช้ ดาษดั้นไปหมด จึงเป็นความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมอบหมายหลักกาลามสูตร ให้แก่เพื่อนมนุษย์สมัยนี้ การโฆษณาชวนเชื่อเป็นสิ่งร้ายแรงยิ่งกว่า การโฆษณาธรรมดา หรือที่เรียกว่า โปรโตโมสะ เพียงแต่โปรโตโมสะ ก็ต้องการหลักกาลามสูตรเป็นที่พึ่งเสียแล้ว นับประสาอะไรกับ ที่จะไม่ต้องใช้กับการโฆษณาชวนเชื่อ ซึ่งเต็มไปด้วยความหลอกลวง โดยเจตนา. ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า กาลามสูตรมีประโยชน์อันสูงส่ง แม้ในการแก้ปัญหาทางเศรษฐกิจ.

ขอให้ท่านทั้งหลายใคร่ครวญ คำนวณ ทดสอบดูเถิด ว่ามี เสรีภาพที่ไหนในทางจิตใจที่ยิ่งไปกว่าเสรีภาพอันจะพึงได้รับจาก กาลามสูตร. ถ้ามีผู้กล่าวว่า พุทธศาสนาเป็นศาสนาแห่งเสรีภาพ ใครจะมีเหตุผลอะไรมาขัดแย้งหรือต่อต้าน. โลกที่กำลังมีนเมา เสรีภาพ ได้รู้จัก หรือมีเสรีภาพตามหลักแห่งกาลามสูตรนี้ กัน หรือเปล่า. เหตุที่ทำให้ไม่มีนั้น เนื่องมาจากการหลับหูหลับตาไม่รู้ ไม่ซื่อต่อพระบาลีกาลามสูตร กันหรือเปล่า. แถมยังดูกาลามสูตรว่า สอนไม่ให้เชื่ออะไร หรือรับฟังอะไร, และมากไปถึงว่า พระองค์ ตรัสเรื่องนี้สำหรับประชาชนชาวกาลามสมัยนั้นและที่นั่นเท่านั้น ไปเสียอีก ทำไมไม่สังเกตให้เห็นว่า คนสมัยนี้ตกเป็นทาสทาง สติปัญญา สูญเสียเสรีภาพยิ่งไปกว่าชนชาวกาลามไปเสียอีก. เพื่อนมนุษย์ผู้บูชาเสรีภาพทั้งหลายเอ๋ย ขอจงได้พิจารณาเนื้อความ และความมุ่งหมายแห่งกาลามสูตร หรือพระพุทธรูปประสงคฺ์ในการ ตรัสสูตรนี้ กันให้ดี ๆ เกิด ความเป็นพุทธบริษัทของท่านก็จะอ้วน ขึ้น ๆ แทนที่จะผอมลง ๆ และอย่าพากันงมงายด้วยความเกลียดกลัว กาลามสูตร ไปนักเลย. คำว่า "ไท" มีความหมายแห่งเสรีภาพ แล้วท่านจะเอาเสรีภาพอย่างไหนมาให้แก่ความเป็นไทของพวกเรา หรือเราจะมีความเป็นไทในแบบไหนกันอีก ซึ่งเหมาะสมแก่ความเป็นไทแบบพุทธบริษัท สวากของพระพุทธรองค์.

ที่นี้จะขอมองออกไปในวงกว้าง ถึงประโยชน์และอันสงส์ของกาลามสูตร ซึ่งมีอยู่อย่างช่อนเร้น. ข้อนี้ ได้แก่การที่กาลามสูตร จะช่วยให้เราไม่มีการพูดอย่างขวานผ่าซาก แล้วก็เอามาปะทะกัน ได้เถียงกันอย่างเอาเป็นเอาตาย. ตัวอย่างเช่น จะให้ถือกันเป็นหลัก เด็ดขาด ว่าในครอบครัวหนึ่งใครจะเป็นข้างทำหน้าหรือข้างทำหลัง ให้เด็ดขาดลงไปโดยส่วนเดียว. ข้อนี้เป็นความโง่ เพราะมันแล้วแต่ เหตุผลทางอิทัปปัจจยตา ว่าครอบครัวไหนใครควรเป็นข้างทำหน้า ใครควรเป็นข้างทำหลัง. โดยหลักกาลามสูตร หรืออิทัปปัจจยตา มันก็พูดได้แต่เพียงว่า ในครอบครัวไหน ใครควรจะเป็นอะไร. อย่าพูดขวานผ่าซากให้ผิดหลักธรรมชาติเลย.

ในกรณีแห่งการทำแท้ง เเถียงกันหน้าดำหน้าแดงว่าควรหรือไม่ควร โดยไม่พิจารณาเสียเลยว่า ในกรณีไหนมันควร หรือในกรณีไหนมันไม่ควร. ต่อเมื่อถือเอาตามหลักแห่งเหตุผลตามวิถีทางของพุทธบริษัท มันก็จะบอกได้เองว่า กรณีไหนควร กรณีไหนไม่ควร, หยดยืนยันกันอย่างขวานผ่าซากกันเสียเถิด.

ในกรณีกินเนื้อกินผัก ก็มีวแต่เถียงกันให้เด็ดขาดลงไปอย่างใดอย่างหนึ่ง. นั่นมันเป็นเรื่องของคนยึดมันถือมันให้เป็นเนื้อเป็นผักขึ้นมา. พุทธบริษัทไม่มีเนื้อไม่มีผัก มีแต่การเป็นธาตุตามธรรมชาติ ผู้กินก็ดี สิ่งที่ถูกกินก็ดี ล้วนแต่สักว่าธาตุตามธรรมชาติ. กรณีไหนควรกิน กรณีไหนไม่ควรกิน ก็ถือเอาโดยหลักแห่งเหตุผลตามกาลามสูตรเถิด. ด้วยเหตุนี้เอง พระพุทธองค์จึงไม่ตรัสโดยส่วนเดียว ว่ากินเนื้อหรือกินผัก, อย่ากินเนื้อ หรืออย่ากินผัก โดยการพูดผ่าซาก ซึ่งมีใช้วิธีของพุทธบริษัท.

การหลับตาพูดว่า ประชาธิปไตยมีความดีโดยส่วนเดียว โดยไม่พิจารณาว่าประชาธิปไตยของประชาชนที่เห็นแก่ตัว มันเลวร้ายยิ่งกว่าเผด็จการของผู้ที่ไม่เห็นแก่ตัว โดยเห็นแก่ธรรมะหรือความถูกต้อง. ประชาธิปไตยของผู้เห็นแก่ตัวก็มีเสรีภาพในการใช้ความเห็นแก่ตัว อย่างน่าหวาดเสียว ปัญหาจึงมีไม่สิ้นสุดในหมู่ประชาชนผู้มีประชาธิปไตยของความเห็นแก่ตัว. เลิกพูดว่า ประชาธิปไตยดีโดยส่วนเดียว หรือเผด็จการดีโดยส่วนเดียว แต่ให้

ถือเป็นหลักว่า เมื่อประกอบอยู่ด้วยธรรมแล้ว ก็ดีทั้งสองอย่าง แล้วเลือกเอาเองว่า จะเอาอย่างไรตามเหตุผลที่มันมีอยู่เฉพาะหน้า.

การพูดว่า นายกรัฐมนตรีต้องมาจากผู้แทน ไม่ควรมาจากคนนอกที่เลือกเข้ามา โดยส่วนตัวนั้น มันก็เป็นเรื่องหลับหูหลับตาพูด. ที่แท้มันต้องดูว่า สถานการณ์มันควรเป็นอย่างไร มันมีเหตุผลอย่างไร แล้วปฏิบัติไปให้ถูกต้องตามกฎหมายของอิทัปปัจจยตา นั้นแหละ จะมีความเป็นพุทธบริษัท สมกับที่พุทธศาสนาเป็นประชาธิปไตย ชนิดธรรมิกสังคมนิยม. การเลือกผู้แทนก็ดี การตั้งรัฐบาลก็ดี ระบบการเมืองก็ดี การพัฒนาที่ดี ต้องกระทำไปโดยใช้หลักกาลามสูตร. ขอให้พิจารณาดูทีละข้อ ๆ ก็จะพบความจริงข้อนี้ คือการอาศัยหลักกาลามสูตร.

โลกแห่งยุคปัจจุบันนี้ ยิ่งต้องการกาลามสูตรเป็นหลักปฏิบัติ. โลกกำลังหมุนเร็วด้วยกิเลสของมนุษย์ และแคบลง ๆ เพราะความก้าวหน้าของระบบคมนาคม และการสื่อสาร, กำลังจะวินาศ เพราะการขาดสติสัมปชัญญะ และสติปัญญาที่เหมาะสม. โลกกำลังบูชาวัตถุ และกามารมณ์ และความฟุ้งเฟ้อตามอำนาจของกิเลส เพราะขาดหลักการตามทางของกาลามสูตร ไม่รู้จักเลือกสิ่งที่เหมาะสมตามหลักเกณฑ์ของกาลามสูตร มันจึงเต็มไปด้วยความไม่เหมาะสมที่จะมีสันติภาพ แต่เพิ่มอาชญากรรมและสิ่งเลวร้ายอื่น ๆ ยิ่งขึ้นทุกที. ขอให้เรากำจัดปัญหาเหล่านี้ และความเลวร้ายต่าง ๆ ออกไป ด้วยการอาศัยกาลามสูตรเป็นหลักเกิด.

ในที่สุด ก็มาถึงปัญหาเรื่องชื่อของสูตร ๆ นี้. ถ้าถือเอาตามชื่อของประชาชนผู้รับฟังพระพุทธโอวาทข้อนี้ ก็ต้องใช้ชื่อว่า กาลามสูตร. แต่ถ้าถือเอาตามสถานที่ที่ตรัสพุทธโอวาทนี้ ก็ต้องเรียกชื่อว่า เกสปุตตสูตร. จะใช้ชื่อไหนมันก็ยังเป็นเรื่องเดียวกันอยู่นั่นเอง. ในสมัยที่สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส จัดการเผยแผ่พระไตรปิฎกด้วยหนังสือชุดที่เรียกว่า ธรรมสมบัติ สมัยนั้นนิยมใช้ชื่อกันว่า กาลามสูตร เป็นที่รู้จักกันดี ดังนั้นจึงขอตะโกนว่า กาลามสูตร ช่วยด้วย!

สรุปความว่า กาลามสูตรไม่ได้ห้ามไม่ให้เชื่อสิ่งใด ๆ โดย
 ประการทั้งปวง หากแต่ให้เชื่อด้วยความเป็นไททางสติปัญญา,
 ไม่ได้ห้ามไม่ให้รับฟังสิ่งใด ๆ โดยประการทั้งปวง หากแต่ให้รับฟัง
 ด้วยความไม่เป็นทาสทางสติปัญญาเท่านั้น, แถมยังช่วยให้สามารถ
 ไตร่ตรอง เลือกเฟ้นอย่างละเอียดถี่ถ้วน สามารถหาพบเศษทองใน
 กองขยะขนาดใหญ่เท่าภูเขาเลากาทีเดียว. ดังนั้น มาเถิดกาลามสูตร,
 มาถึงสถิตยอยู่ในหัวใจของพุทธบริษัทไทยในยุคปัจจุบัน จงทุกคนเถิด.

กาลามสูตร ช่วยด้วย!

โมกขพลาราม ไชยา

๖ พฤษภาคม ๒๕๓๑

ห้างหุ้นส่วนจำกัด
 โรงพิมพ์

ชวนพิมพ์

469 ถนนพระสุเมรุ แขวงบวรนิเวศน์ เขตพระนคร กรุงเทพฯ 10200

นายชวน ศรสงคราม ผู้พิมพ์ผู้โฆษณา พ.ศ. 2531 โทร. 2822114, 2810541